

O'yinchilarni almashtirish hududini (hudud) qo'llanish tartibi

O'yinchilarni almashtirish hududi maydonning yon chizig'i tashqi tarafidan markaziy chiziqning ulanish nuqtasidan o'ng va chap tomon talluqli jamoa zahiradagi o'yinchilari joylashgan skameykagacha.

Jamoaning zahiradagi o'yinchilari uchun skameyka markaziy chiziqdan 3,5 masofada o'rnatilgan bo'lishi kerak. Har qanday darajadagi musobaqalarni o'tkazishda bu tavsiyaga amal qilish lozim.

Zahiradagi o'yinchilar uchun yon chiziq ro'parasida joylashgan skameyka oldiga boshqa har qanaqa uskunalar qo'yishga ruxsat etilmaydi (kamida markaziy chiziqdan 8 metr masofada).

Skameykada faqat bayonnomada qayd etilgan o'yinchi va mas'ul shaxslar joylashishiga ruxsat etiladi.

Agar tarjimonga ehtiyoj bo'lgan holda u jamoa skameykasida joylashadi.

O'yinchilarni almashtirish hududidagi jamoaning mas'ul vakili albatta sport formasida yoki tantanali kiyimda bo'lishi shart.

Sekundometrist va kotib butun o'yin jarayonida hakamlarga o'yinchilarni almashtirish hududini nazorat qilishda yordam qilishlari kerak.

Jamoaning mas'ul shaxsi o'zining jamoasini qoidaga rioya qilib, odatda skameykada o'tirib boshqarishi lozim.

Ammo, mas'ul shaxsga o'yinchilarni almashtirish hududida quyidagi vazifalarni bajarish uchun harakat qilib yurishga ruxsat beriladi:

o'yinchilarni almashtirishni bajarish;

maydonda va zahiralar skameykasida joylashgan o'yinchilarga taktik ko'rsatmalar berish;

tibbiy yordam ko'rsatish;

kotib (sekundometrist) bilan muloqotda bo'lish, ayrim holatlarda faqat "jamoaning mas'ul shaxsi".

Faqat jamoaning mas'ul shaxslaridan bittasi har doim o'rnidan turib murojaat qilishga ruxsat etiladi. Undan tashqari jamoaning mas'ul shaxsiga, almashtirish hududi talabiga rioya qilib yurishiga ruxsat etiladi. Faqat bu holatda mas'ul shaxs kotib (sekundometrist)ga o'yin maydonini ko'rinishini to'smasligi lozim.

Odatda, o'yinchi almashtirish hududidagi o'yinchilar skameykada o'tirishlari talab etiladi.

Ammo quyidagi holatda o'yinchilarga ruxsat beriladi:

- skameyka ortida joy bo'lsa, harakatlari salbiy oqibatga olib kelmasa, to'psiz "razminka" qilishlariga ruxsat beriladi.

Jamoaning o'yinchilari va mas'ul shaxslariga ruxsat etilmaydi:

hakamlarni, vakillarni, kotib (sekundometrist), o'yinchilarni haqorat qilish yoki harakatlariga aralashish qat'iy man etiladi;

o'yin holatiga ta'sir etish uchun o'yinchi almashtirish hududidan chiqib ketish.

O'yinchilar almashtirish hududiga qo'yilgan talablari buzilsa, u holda hakamlar tomonidan qoidaga binoan (ogohlantirish, chetlatish, diskvalifikasiya) jazo belgilanadi.

Agar o'yinchilar almashtirish hududida qoida buzilishiga yo'l qo'yilganini hakamlar qayd etmasa, u holda ularga kotib yoki sekundometrist navbatdagi o'yin to'xtatilganida ma'lum qiladi.

O'yinni kuzatish uchun tayinlangan texnik vakillar agar, o'yin qoidasi yoki o'yinchini almashtirish hududiga qo'yilgan talablar buzilgan deb topishsa, u holda hakamlarni (navbatdagi o'yin to'xtatilganda) taklif etishi mumkin (ammo, hakamlar o'yin holatini baholab qabul qilingan qaroridan boshqa).

Bunday holatda o'yin holatiga binoan taalluqli to'pni o'yinga kiritish bilan o'yin davom ettiriladi.

Ammo, texnik vakil jamoalarning biri tomonidan qoida buzilishi sababli o'yinni darhol to'xtatish qarorini qabul qilsa, u holda raqib jamoasi to'pga ega bo'lib turgan joydan o'yin davom ettiriladi.

O'yinchi yoki mas'ul shaxs tomonidan qoida buzilishi hakamlar tomonidan darhol jazolanishi shart, jazo turi uchrashuv bayonnomasida qayd etilishi lozim.

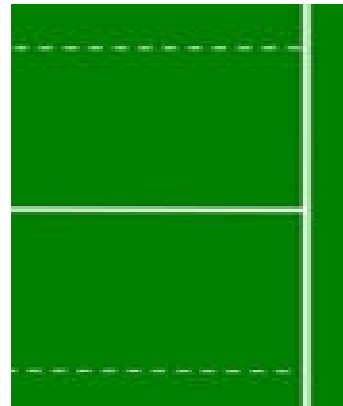
Agar hakamlar, hatto ular bu haqda oldin ogohlantirilgan bo'lsa ham, o'yinchi almashtirish hududiga qo'yilgan talablar buzilishiga ahamiyat bermasa, bunday holatda texnik vakil bu haqda tegishli tashkilotga bildirishnoma berishi shart (masalan, axloq qo'mitasiga). U tashkilot o'yinchilarni almashtirish hududi talablariga hakamlar harakatining muvofiqligini aniqlaydi.

O'yinchilarni almashtirish

O'yinchilarni almashtirish soni cheklanmagan, faqat maydondagi o'yinchi o'yinchilarni almashtirish hududi orqali maydondan chiqqanidan so'ng zahiradagi o'yinchi o'yinga chiqishi mumkin.

O'yinchi maydonga kirish va chiqishni faqat o'z maydonida o'yinchilarni almashtirish uchun belgilangan 3 metrli hududdan amalga oshirishi shart.

O'yinning istalgan vaqtida qayta tarkib almashinuviga ruxsat beriladi, ammo aralash o'yinlarda har qaysi jinsdagi o'yinchilarning etarlicha miqdori ushlab turilishi kerak. Almashtirilgan o'yinchi o'z o'rniga kiradigan o'yinchi maydonga tushishidan oldin o'yinni tark etishi kerak. O'yin davomidagi barcha almashinuvlar maydonning bir tarafidan amalga oshirilishi kerak. O'yinchining jarohat olib almashtirilishi bundan mustasno.

O'yinchini almashtirish, shuningdek, taym-aut vaqtida ham ushbu qoida asosida amalga oshiriladi.

O'yinchi almashtirish qoidasini buzgan o'yinchi 1 daqiqaga o'yindan chetlatilish bilan jazolanadi. Agar jamoada shu qoidani birorta o'yinchi buzsa, u holda birinchi bo'lib qoidani buzgan o'yinchi jazolanadi.

O'yin raqib jamoasi tomonidan to'p o'yinga kiritish bilan davom ettiriladi.

Agar qo'shimcha o'yinchi o'yin maydoniga chiqsa, u 1 daqiqaga jazolanadi. Jamoa o'yinchilari bir o'yinchiga qisqartiriladi.

Agar o'yinchi 1 daqiqali vaqt tugamasdan o'yin maydoniga kirib kelsa, u holda u yana 1 daqiqaga jazolanadi. Birinchi 2 daqiqadan qolgan vaqt ham yangi jazoga qo'shiladi.

Har ikki holatda ham o'yin raqib jamoasi o'yinchilari tomonidan to'p o'yinga kiritish bilan davom ettiriladi.

Intizom

Barcha o'yinchilardan, o'qituvchilar va murabbiylardan o'yin qoidalariga hamda rasmiy vakillar va hakamlarning qarorlariga rioya etish talab etiladi. Ulardan haqqoniy va sog'lom ruhiyat va yaxshi kayfiyatda o'ynash kutib qolinadi. Biroq, qoidaga rioya etilmagan, xavfli o'ynalgan va yoki takroran yoki atayin

qoidabuzarlik qilingan holatlarda

O'yinning hakamlari rasmiy vakillari o'z ixtiyorlariga ko'ra ogohlantirishlari, sariq kartochka ko'rsatib vaqtinchalik (bir (1) daqiqa) o'yindan chetlatishlari, qizil kartochka orqali butunlay o'yindan chiqarib yuborishlari yoki o'yinchini musobaqa o'tkazilayotgan joyni tark etishini talab qilishlari kerak bo'ladi. Doimiy o'yindan chiqarilgan o'yinchi o'rniga bir daqiqadan so'ng almashtirilishi mumkin emas. Vaqtinchalik o'yindan chetlashtirilgan o'yinchi o'z zahira o'yinchilari uchun belgilangan joyga o'tiradilar. Agar o'yinchi o'yin yarmida beriladigan tanaffus oldidan o'yindan chiqarilgan bo'lsa, o'yin yarmining davomiy bir daqiqalik (1 daqiqalik) chetlashtirish vaqtiga o'z ta'sirini ko'rsatmaydi.

O'qituvchilar murabbiylardan, jamoalarning menejerlari, sardorlari va otionalardan muntazam ravishda o'zgalarga o'rnak bo'lishlari va o'z o'yinchilarini qoidalar doirasida qo'llab-quvvatlashlari, rag'batlantirib turishlari, hakamning qarorlarini qabul qilishlari va do'stona raqobatni (yaxshi musobaqani) namoyish etishlari so'raladi.

Sportchiga xos bo'lmagan xulq

Sportchiga xos bo'lmagan xulq quyidagilardan iborat:
so'z bilan raqiblarni yoki o'zining jamoasi a'zolarini

haqorat qilsa;

o'yin maydonining yon chizig'i tashqarisiga chiqib ketgan to'pni o'yinchilar yoki jamoa mas'ul shaxslari qaytarib bermasa;

standart to'p tashlashni bajarish jarayonini cho'zib

yuborsa;

raqibni formasidan tortib ushlab qolsa;

maydon o'yinchisi oyoqning tizzadan pastki qismi bilan takroran to'pni qaytarsa;

j) raqibni xatoga yo'l qo'ydirish maqsadida ataylab ayyorlik qilsa.

Sportchiga xos bo‘lmagan qo‘pol xulq

Sportchiga xos bo‘lmagan qo‘pol xulq quyidagicha ifodalanadi:

ishtirokchilarga qarshi (hakamlar, kotib, sekundometrist, vakillar, mas'ul shaxslar, muxlislar va yana boshqalar) qaratilgan haqoratli harakatlar (og‘zaki, imo-ishora yoki jismoniy);

hakamlar qaroridan so‘ng o‘yinchi tomonidan tashlangan to‘p uzoq masofaga ketsa, bunday holatni sportchiga xos bo‘lmagan oddiy holat deb hisoblab bo‘lmaydi;

raqib tomonidan qoida buzilgandan so‘ng, unga javoban harakat qilishga intilish (javoban zarba yoki boshqa javob harakatlari);

o‘yin to‘xtatilgan vaqtda yoki o‘yin vaqtida raqibni to‘p bilan urish. Bunday holat, raqibga nisbatan jismoniy zo‘rluk deb baholanadi.

O‘yin vaqti tugagandan so‘ng qoida buzilishi

“O‘yin davomi” tushunchasi qo‘shimcha vaqt o‘z ichiga oladi (faqat taymlar orasidagi tanaffusdan tashqari).

Sportchiga xos bo‘lmagan xulq, sportchiga xos bo‘lmagan qo‘pol xulq yoki o‘yinchi hamda jamoaning mas'ul shaxsi tomonidan (o‘yin o‘tkazilayotgan inshootda, o‘yin vaqti tugaganiga qaramay) “jismoniy hujum” quyidagicha jazolanadi:

O‘yindan avval:

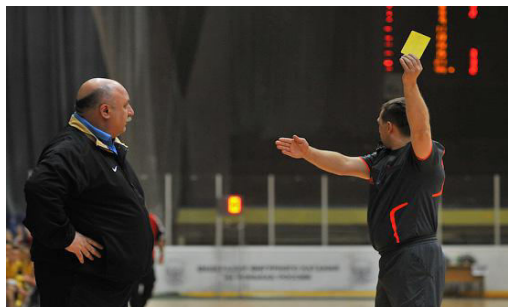
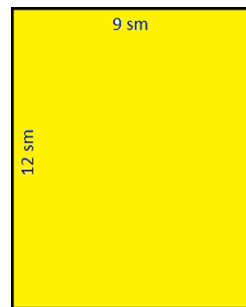
a) sportchiga xos bo‘lmagan xulq – ogohlantiriladi;

b) sportchiga xos bo‘lmagan qo‘pol xulq yoki “jismoniy hujum” uchun diskvalifikatsiya qilinadi, lekin jamoaga o‘yinni (10 o‘yinchi va 2 mas'ul vakil) boshlashga ruxsat beriladi.

Jazolash

1 daqiqaga chetlatish:

Sariq kartochka – bir daqiqaga chetlatish kartochkasi (1-rasm) bo‘lib (o‘lchami 9-12 sm), hujumni to‘xtatish maqsadida qasddan o‘yinchining belidan yoqori qismiga bo‘lgan teginishlar uchun o‘yinchi chariq kartochka bilan jazolanishi mumkin. Bundan tashqari hisob zonasiga kirgan o‘yinchiga to‘pni qo‘yishga halaqit qilib, to‘pni urib yuborish, o‘yinchini itarib yuborish, yoki o‘yinchiga bo‘lgan har qanday teginish o‘yinchining sariq kartochka bilan jazolanishiga olib keladi.

Aybdor o‘yinchi yoki rasmiy shaxs hakamlar tomonidan sariq “kartochka” bilan jazolanganda qo‘lini yuqori ko‘tarib kartochkani ko‘rsatadi (2-rasm) va bu holatni kotib (sekundometrist) qayd etadi.

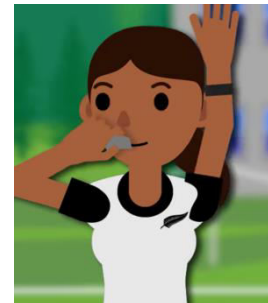
O‘yindan chiqarish (1 daqiqaga) quyidagi hollarda qo‘llaniladi:

- a) o‘yinchilar almashishi yoki noto‘g‘ri o‘yin maydoniga chiqish;
- b) jazolangan o‘yinchi o‘yin qoidasini buzishni yana takrorlasa;
- c) maydonda yoki maydon tashqarisida o‘yinchining sportchiga xos bo‘lmagan xulqi uchun;
- d) jamoaning rasmiy shaxslaridan birortasi sportchiga xos bo‘lmagan hulq holati takrorlansa;
- e) raqiblar jamoasi erkin to‘p tashlash huquqiga ega bo‘lganda to‘pni joyida qoldirish talablariga rioya qilinmasa;
- f) to‘p tashlashni bajaruvchi raqibga nisbatan takroriy qoida buzilishiga yo‘l qo‘yilsa;
- g) o‘yinchi yoki rasmiy shaxsni o‘yin vaqtida diskvalifikasiya qilinishi sababli;

h) 1 daqiqaga o'yindan chetlatilgan o'yinchi, to'xtatilgan o'yin davom etmasdan o'yinchining sportchiga xos bo'lmagan harakati uchun.

Izoh: b, c va e bandlar talablariga qaramay, odatda o'yindan chetlatishga qoida buzish qaytarilsa yoki sportchiga xos bo'lmagan xulq.

Jamoaning rasmiy vakiliga 1 daqiqali jazo belgilansa, bunday holatda rasmiy vakil o'z joyida qolib o'z vazifasini bajaradi, jamoa tarkibi esa bir o'yinchiga kamaytiriladi.

O'yindan chetlatilgan o'yinchi, chetlatilgan vaqt mobaynida o'yinda ishtirok etishiga ruxsat berilmaydi. Jamoa uning o'rniga boshqa o'yinchini maydonga chiqarishi man etiladi.

O'yindan chetlatish vaqti hakam tomonidan o'yinni davom ettirishga berilgan xushtagidan so'ng boshlanadi.

O'yinning birinchi yarmida 1 daqiqa o'yindan chetlatish vaqti tugamasa, qolgan vaqt o'yinning ikkinchi yarmida o'taladi. Bu qoida o'yinga qo'shimcha vaqt belgilanganda ham o'z kuchini saqlab qoladi.

Diskvalifikasiya

Diskvalifikasiya qilinishi shart:

a) agar o'yinda ishtirok etishga huquqi bo'lmagan o'yinchi o'yin maydoniga chiqsa;

b) bir o'yinchi bir o'yinda uch marotaba 1 daqiqaga chetlashtirilsa yoki jamoaning mas'ul shaxslaridan birortasi qoidaga binoan avval 1 daqiqaga o'yindan chetlatish bilan jazolangan bo'lsa;

c) raqiblar sog'lig'iga xavfli qoida buzarlikka yo'l qo'yilsa;

d) o'yinchi yoki jamoaning rasmiy shaxsi tomonidan o'yin maydonida yoki o'yin tashqarisida sportchiga xos bo'lmagan qo'polligi uchun;

e) o'yindan tashqari, shuningdek, o'yin oldidan yoki tanaffus vaqtida o'yinchi tomonidan hujum qilinsa;

f) mas'ul shaxs tomonidan hujum qilinsa;

g) tanaffus vaqtida o'yinchi yoki mas'ul shaxs tomonidan sportchiga xos bo'lmagan holat takrorlansa.

Taym-aut e'lon qilingandan so'ng hakamlar ayblanuvchi o'yinchi yoki jamoa vakilini diskvalifikasiya qilish uchun qizil kartochka yordamida qo'lini yuqori ko'taradi, bu holatni bevosita kotib qayd etadi; qizil kartochka o'lchami 9x12 sm (4-rasm).

Diskvalifikasiya qilingan o'yinchi yoki jamoaning rasmiy shaxsi darhol maydonni va zahira hududini tark etishi shart. Bundan so'ng o'yinchi, jamoaning rasmiy shaxsi jamoa bilan hech qanday aloqada bo'lishga ruxsat etilmaydi.

Diskvalifikasiya holati o'yinchi yoki jamoaning rasmiy vakili uchun ushbu o'tkazilayotgan o'yin oxirigacha amal qilinadi.

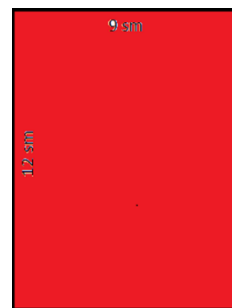
O'yinchi yoki jamoa rasmiy vakili o'yin davomida diskvalifikasiya qilinsa, har doim o'zi bilan 1 daqiqali o'yindan chetlatishni ergashtirib keladi. Bu, jamoa tarkibi son jihatdan bir o'yinchiga qisqaradi degani.

O'yinchi yoki jamoa vakili diskvalifikasiya qilinishi jamoa tarkibini kamayishiga olib keladi, ammo 1 daqiqali chetlatish vaqti tugaganidan so'ng o'yinchilar tarkibini to'ldirish mumkin.

Diskvalifikasiya, odatda, faqat berilgan o'yin oxirigacha amal qiladi. U hakamlar tomonidan asosli echim qabul qilishlarini talab etadi.

O'yinchi yoki mas'ul shaxs tomonidan qo'pol sportchiga xos bo'lmagan xulq, hujum sababli to'g'ridan to'g'ri (1 daqiqaga chetlatilmasdan) diskvalifikasiya qilinsa, u holda

ushbu o'yinchi kelasi o'yinni ham o'tkazib yuboradi va uning harakatlari hakamlar hay'ati tomonidan o'rganib chiqiladi. Hakamlar hay'ati sportchining yana nechta o'yinga diskvalifikasiya qilinishini hal qiladi.

Bir xil vaziyatda bir nechta xato qilish

Agar jamoaning o'yinchisi yoki mas'ul vakili o'yin davom ettirishdan avval bir vaqtda bir va undan ortiq qoida buzilishiga yo'l qo'ysa va ular har xil jazoga loyiq bo'lsa, odatda, eng qat'iy jazo qo'llaniladi. Bunday holatlarda qoida buzilishning o'yinchiga nisbatan "jismoniy zo'rlik" qilib hujum qilish hisoblanadi.

Ammo, maydondagi jamoa tarkibini 2 daqiqaga kamaytirish holatlari ham mavjud:

a) agar 1 daqiqaga o'yindan chetlatilgan o'yinchi, o'yin davom ettirilmagunga qadar sportchiga xos bo'lmagan xulq uchun ayblansa, u holda unga yana qo'shimcha 1 daqiqali chetlatish belgilanadi. Agar qo'shimcha o'yindan chetlatilish ushbu o'yinchi uchun uchinchi bo'lsa, unda o'yinchi diskvalifikasiya qilinadi;

b) agar 1 daqiqaga o'yindan chetlatish e'lon qilingan o'yinchi o'yin davom ettirilishidan oldin qo'pol, sportchiga xos bo'lmagan xulqi uchun ayblansa, u holda o'yinchi diskvalifikasiya qilinadi;

c) agar 1 daqiqaga chetlashtirilgan o'yinchi muddatdan oldin maydonga tushsa, u holda ushbu o'yinchi yana 1 daqiqaga o'yindan chetlashtiriladi va avvalgi 1 daqiqaga chetlashtirish vaqtidan qolgan daqiqa (soniya) ham ushbu chetlatishga qo'shiladi.

Hakamlar

Har bir o'yinga maydonga ikki teng huquqli hakamlar tayinlanadi. Ularga sekundometrist va kotib yordam beradi.

Hakamlar o'yinchilarning musobaqa o'tkazish joyiga kelgandan to ketgunlariga qadar xulqini nazorat qiladi.

Uchrashuvdan avval hakamlar o'yin maydoni va to'p holatlarini tekshirib, qaysi to'p bilan o'ynashni hal qiladi. Shuningdek, hakamlar ikki jamoaning sport formasi qoidaga mosligini tekshiradi. Ular o'yinchi va mas'ul vakillarning son jihatdan zahira hududida qoida talabiga binoan joylashishini va uchrashuv bayonnomasida jamoaning mas'ul vakili dastxatlari mavjudligini nazorat qiladi. Barcha kamchiliklar darhol bartaraf etilishi lozim. Maydon hakami va ikki jamoa sardori ishtirokida qur'a tashlash o'tkaziladi.

O'yin boshlanishidan avval hakamlarning biri dastlabki to'p tashlash huquqini qo'lga kiritgan jamoa orasida joylashadi. Bunday holat "maydondagi hakam" deb ataladi.

Maydondagi hakam dastlabki to'p tashlash uchun xushtak chalib, o'yinni

boshlaydi.

Odatda, tayinlangan hakamlar butun o'yinni o'tkazishlari lozim.

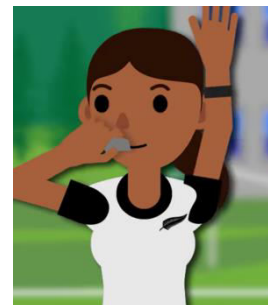
Ular o'yin davomida o'yin qoidasiga rioya qilishni nazorat qilib, yo'l qo'yilgan xatolar uchun darhol o'yinchilarni jazolaydilar.

Hakamlar bir-biri bilan maslahatlashib olgandan so'ng kerakli jest ko'rsatilib, xushtakdan so'ng o'yin davom ettiriladi.

Undan tashqari, ular ogohlantirish, chetlatish, diskvalifikasiya va umuman o'yindan haydalishlarni ham qayd etadilar. Hakam o'yin vaqtini nazorat qilishga javobgar.

O'yindan so'ng bayonnomani to'g'ri to'ldirilishiga javobgarlik hakamlar zimmasiga yuklatiladi.

O'yindan haydash va diskvalifikasiya bayonnomada qayd etilishi shart.

“Dalil”larga asoslanib yoki hodisani baholash asosida hakamlar tomonidan qabul qilingan echim – qat’iy qaror hisoblanadi.

Agar qabul qilingan qaror qoidaga zid bo’lsa, u holda yozma ravishda norozilik bildirish mumkin.

Hakamlarga o‘yin davomida faqat jamoaga taalluqli rasmiy vakil murojaat qilishga haqlidir.

Hakamlarga o‘yinni vaqtida to‘xtatish yoki umuman to‘xtatish huquqi beriladi.

O‘yinni umuman to‘xtatishga qaror qilishdan avval, uni davom ettirish uchun barcha imkoniyatlardan foydalanish zarur.

Sekundometrist va kotib (vaqt belgilovchi hakam, kotib)

Odatda, sekundometrist o‘yin vaqtini, taym-autni va chetlatilgan o‘yinchi jarima vaqtini nazorat qiladi.

Shunday qilib, kotib asosan o‘yinchilar ro‘yxatini tekshirib, uchrashuv bayonnomasini yurgizadi, o‘ynashga huquqi bo‘lmagan o‘yinchilarni o‘yinga tushirmaydi.

Jamoalarning zahira hududidagi o‘yinchilarni va rasmiy shaxslarning miqdorini, o‘yinchilarning o‘yinga kirishi va chiqishlarini nazorat qiladi.

Odatda, zarurat bo‘lganda faqat sekundometrist o‘yinni to‘xtatishi mumkin.

Vaqt ko‘rsatuvchi elektr tablo yo‘q bo‘lgan holda, sekundometrist jamoalar mas’ul shaxslariga, o‘ynalgan vaqt yoki o‘yin tugashiga qolgan vaqt vaqtida axborot berib turishi lozim.

Agar, avtomatlashgan elektr signal bo‘lmagan holatda o‘yinning birinchi taymi va o‘yin tugaganligi uchun beriladigan signal javobgarligini sekundometrist o‘z zimmasiga oladi.

Agar elektr tablo, shuningdek, o‘yindan chetlatish to‘g‘risida axborot bera olmasa, bunday holatda sekundometrist oldindan tayyorlangan kartochka chetlatilgan o‘yinchi raqamini va chetlatish vaqti tugashini ko‘rsatadi.

Hakamlik jestlari va ularning ko'rinishi

 <p style="text-align: center;">Ochiq o'yinda to'sqinlik qilish (blokirovka).</p>	 <p style="text-align: center;">Uch metr masofaga rioya qilmaslik</p>
 <p style="text-align: center;">Tortishish (hakam qarorig norozilik bildirish).</p>	 <p style="text-align: center;">Himoyachi o'yinchi tomonidan raqibni oyoqni chalish (podnojka)</p>
 <p style="text-align: center;">Urinish va jarima urinish</p>	 <p style="text-align: center;">Ustunlik</p>
 <p style="text-align: center;">Oldinga pas yoki oldinga o'yin holati.</p>	 <p style="text-align: center;">Musht bilan urish (qo'pol o'yin).</p>

«O'yindan tashqari» holat.

Ushlab qolish yoki itarish

Aylanish — to'p qo'lida bo'lgan o'yinchi raqibi uning tasmalarini uzib olishidan qochish uchun piruet harakat kabi atayin tanasi bilan aylanma harakatlar qiladi

«Zaxvat» — bu himoyachi tomonidan to'p ushlagan o'yinchining bir yoki ikkita tasmagini yulib olish.

Zarba

O'yin vaqtni vaqtincha to'xtatish

Yon chiziqdan to'p otish yo'lnalishini ko'rsatish

Ogohlantirish (sariq kartochka va 2 daqiqaga chetlatish) Diskvalifikasiya (qizil kartochka)

Sust o'yin uchun ogohlantirish

Vaqtni to'xtatish